

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 U 005208 22 Uvp
Banjaluka, 22.11.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Merside Bjelobrk, kao članova vijeća, uz učešće Ane Matić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi Udruženja za borbu protiv korupcije „Transparency International u BiH“ Banjaluka, Ulica Gajeva broj 2, koga zastupa Srđan Blagovčanin, predsjedavajući Upravnog odbora (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj 01-236/21 od 16.11.2021. godine, tuženog Javne ustanove Narodna biblioteka Pale, Ulica Srpskih ratnika broj 4, u predmetu odobravanja pristupa informacijama, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje rješenja Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 14 0 U 005208 21 U od 18.01.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22.11.2023. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, rješenje Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 14 0 U 005208 21 U od 18.01.2022. godine ukida i predmet vraća tom sudu na ponovni postupak.

Obrazloženje

Pobijanim rješenjem je odbačena tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta tuženog koji je nazvan „odgovorom na žalbu tužioca broj 02-122-21 JU-U-235-1 od 11.11.2021. godine“ izjavljenom protiv akta od 08.11.2021. godine. Tim prvostepenim aktom su tužiocu na njegov zahtjev od strane službenika tuženog dostavljene određene informacije.

U obrazloženju pobijanog rješenja se navodi da je tužilac dana 16.12.2021. godine podnio tužbu protiv osporenog akta tuženog broj 01-236/21 od 16.11.2021. godine, koji mu je dostavljen tog dana elektronskim putem na njegovu službenu e-mail adresu, a kako se radi o „odgovoru na žalbu“, sud je zaključio da to nije konačni upravni akt u smislu odredbe člana 7. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), protiv koga se jedino može voditi upravni spor, pa je tužbu odbacio pozivom na odredbu člana 22. tačka 2. ZUS.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje tog rješenja (u daljem tekstu: zahtjev) tužilac pobija zakonitost istog zbog povreda pravila postupka koje su od uticaja na rješenje stvari. Navodi da je tužbi prethodio upravni postupak pristupa informacijama u kojem je tužilac zahtjevom od 05.11.2021. godine tražio određene informacije pod kontrolom tuženog javnog organa i da mu je prvostepenom odlukom od 08.11.2021. godine dostavljen samo dio traženih informacija, dok je za jedan dio informacija odbijen pristup. Nezadovoljan prvostepenom odlukom, tužilac je 11.11.2021. godine izjavio žalbu drugostepenom organu, a tuženi je po žalbi donio akt „odgovor na žalbu“ kojim je nesumnjivo riješio u drugom stepenu i bez obzira na sadržaj ovog akta isti se ima smatrati konačnim upravnim aktom kojim je riješeno

o pravu tužioca u upravnoj stvari prava na slobodan pristup informacijama. Budući da je ovaj drugostepeni akt tužiocu dostavljen elektronskom poštom, a ne redovnim poštanskim putem, tužilac je uputio zahtjev za dostavu upravnog akta poštom na adresu tužioca sa svim zakonom propisanim elementima, ali kako mu to nije obezbijeđeno, morao je podnijeti tužbu u zakonom propisanom roku kako ne bi propustio rok za zaštitu svojih zakonom propisanih prava. Vodeći se ovakvom odlukom suda da odbaci tužbu, ovaj tuženi javni organ, ali i svi drugi javni organi ubuduće mogu odbijati zahtjeve zainteresovanih stranaka izbjegavajući da donose akte sa svim potrebnim elementima, nepotrebno opterećujući i odugovlačeći postupke i uskraćujući sve potencijalne tražioce informacija za bilo kakvu sudsku zaštitu samo zato što oni (javni organi) ne ispunjavaju svoju zakonsku obavezu. Osim toga Zakon o slobodi pristupa informacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 20/01 - u daljem tekstu: Zakon) koji je *lex specialis* i kojim se uređuje upravni postupak pristupa informacijama u članu 14. propisuje da javni organ dopisom obavještava podnosioca u slučaju da odobri pristup, bilo djelimično ili cijeloj informaciji (stav 2.) ili u slučaju da odbije pristup (stav 3.) u dopisu navodi zakonski osnov za status izuzeća informacije, pouku o pravnom lijeku i pravo na obraćanje Ombudsmenu. Dalje ukazuje da je odredbom člana 25. Zakona propisano da se ovim zakonom ne umanjuju prava i obaveze lica koje se odnose na pristup informacijama kako je regulisano zakonima o sudskom postupku, te je propisano da se Zakonom ne umanjuju prava fizičkog ili pravnog lica koja se odnose na podnošenje žalbe u upravnom postupku i prava na razmatranje predmeta pred sudom. Iz navedenog proizilazi da nižestepeni sud nije mogao uskratiti sudsku zaštitu tužiocu samo zato što je pobijani drugostepeni akt tuženog naslovljen kao „odgovor na žalbu“ i to bez ikakvog detaljnijeg obrazloženja. Podsjeća da je Vrhovni sud Republike Srpske već iznio stav u vezi sa ovim pitanjem (presuda broj 13 0 U 004259 17 Uvp od 05.06.2019. godine) i predlaže da se zahtjev uvaži i pobijano rješenje ukine, ili da se isto preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, a tuženi obaveže da mu nadoknadi troškove sudske takse na tužbu i odluku suda, te na zahtjev za vanredno preispitivanje.

Tuženi je na zahtjev suda dostavio spise predmetne upravne stvari bez odgovora na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev, pobijano rješenje i spise predmeta, na osnovu odredbe člana 39. ZUS, odlučeno je kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Pobijanim rješenjem, pozivom na odredbu člana 22. tačka 2. ZUS, odbačena je tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog broj 01-236/21 od 16.11.2021. godine, uz stav suda da isti nije konačan upravni akt u smislu odredbe člana 7. ZUS, za što je dato obrazloženje koje nije zasnovano na pravilnom tumačenju ovih odredaba, na što se osnovano ukazuje u zahtjevu.

Ovo stoga što iz podataka u spisu predmeta proizilazi da se tužilac obratio tuženom dana 05.11.2021. godine sa zahtjevom za pristup informacijama, da je o njegovom zahtjevu odlučeno dopisom od 08.11.2021. godine u smislu odredbe člana 14. stav 2. i 3. Zakona, faktički na način da mu je odobren pristup svim informacijama izuzev jednoj o iznosu osnovne plate direktora, zbog čega je tužilac protiv prvostepenog akta izjavio žalbu o kojoj je odlučeno drugostepenim aktom tuženog broj 01-236/21 od 16.11.2021. godine, koji po svojoj suštini jeste konačan upravni akt bez obzira što je nazvan „odgovorom na žalbu“.

Definicija konačnog upravnog akta data je u odredbi člana 7. stav 2. ZUS koja propisuje da upravni akt, u smislu ovog zakona, jeste akt kojim nadležni organ iz člana 4. ovog zakona rješava o izvjesnom pravu ili obavezi, odnosno neposrednom ličnom interesu fizičkih i pravnih lica ili drugih stranaka u kakvoj upravnoj stvari.

Kada se ima u vidu sadržaj osporenog akta broj 01-236/21 od 16.11.2021. godine, koji tužilac smatra aktom kojim je povrijeđeno njegovo pravo na pristup informacijama garantovano odredbom člana 4. Zakona, jer tvrdi da je odlukom o žalbi takođe uskraćen za pristup informaciji o iznosu osnovne plate direktora, jasno je da isti jeste konačan upravni akt, protiv koga je shodno odredbi člana 2. stav 1. ZUS dozvoljeno pokretanje upravnog spora.

Okolnost što je tuženi osporeni akt broj 01-236/21 od 16.11.2021. godine sačinio u formi „odgovora na žalbu“ i što se oglašio na zahtjev tužioca da mu drugostepenu odluku dostavi u propisanoj formi i putem pošte na adresu iz spisa, nikako ne može biti osnov da se tužiocu koji je osporeni akt primio elektronskim putem dana 16.11.2021. godine shodno odredbi člana 71a. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), uskrati pravo na sudsku zaštitu, što se ovdje desilo, jer je takvo postupanje suprotno odredbi člana 7. ZUS, kao i odredbi člana 25. stav 2. i 3. Zakona.

Navedeno konačno znači da je nižestepeni sud bio dužan da ocjenom pravno relevantnih navoda tužbe odluči o zakonitosti osporenog akta tuženog od 16.11.2021. godine, obzirom da je suprotnim postupanjem, odnosno odbacivanjem tužbe, tužiocu neosnovano uskratio pravo na pristup sudu, o čemu će u ponovnom postupku voditi računa, te donijeti novu na zakonu zasnovanu odluku, koja uključuje i obavezu odlučivanja o zahtjevu tužioca za nadoknadu troškova postupka koji su eventualno nastali u okviru istog.

Kod takvog stanja stvari, donošenjem pobijanog rješenja ostvareni su razlozi njegove nezakonitosti iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa se na osnovu odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona, zahtjev tužioca uvažava, rješenje ukida i predmet vraća nižestepenom sudu na ponovno odlučivanje u skladu sa stavom 3. ovog člana.

Zapisničar
Ana Matić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

